

Retrieverjakt i Risørs skjærgård

Vekkeklokka ringer- klokka er seks. Det er lørdag og siste helg i oktober - mørkt og kaldt. Vi får på oss varme klær og hutrer oss ned til båten. Av med vottene for å få opp fortøyningen. Brrrr...

TEKST | Ann Cathrin Solbakken
FOTO | Tonje Nore

Bagasje og hunder – er på plass og vi suser utover fjorden. Ytterst i havgapet ligger en øygruppe der det er lov å jakte sjøfugl. Her skal vi sitte til dagslyset kommer, med hagla klar og våre to flat coated retrievere ved vår side. Vi lister oss så stilt på tå ...

Motorbåten durer inn Fiesundet som består av flere små og litt større øyer. Det hadde vært bedre med en robåt, men vi forsøker å gjøre det beste ut av det ved å lage minst mulig støy. Fortøyer båten på innsiden av øya, og smyger oss over til andre siden med hver vår hund på fot. På andre siden av øya finner vi oss en fjellhulle der vi kan ligge i skjul.

Tidligere hadde jeg ingen aning om at sjøfugl var så vare. Vel hadde jeg ligget og solt meg på de samme svabergene om sommeren og sett fugl, men når jeg tenker etter var de vel langt fra på skuddhold. Bikini i skrikende farger og kroppen eksponert som en lyskaster på svaberget gjorde vel

sitt til at fuglene holdt seg på god avstand.

Første gang jeg var med på sjøfugljakt tropet jeg opp i knallgult regntøy. Det fikk jeg høre lenge. Ingen ville sitte på post med meg, og jeg var nødt til å låne regntøy i mer jaktvennlige farger. Til og med ansiktet kan det være lurt å dekke til med maske. Prating, fnising, hundegnell og piping er også tabu. Det er derfor viktig at hunden kan "oppføre seg" før du tar den med på sjøfugljakt. Den må kunne gå fot, sitte helt stille uten pip og lyd av noe slag.

PÅ POST MED SANSENE I FULLT BEREDSKAP | Motorbåten durer inn Fiesundet som består av flere små og litt større øyer ytterst i havgapet. Det hadde vært bedre med en robåt, men vi forsøker å gjøre det beste ut av det ved å lage minst mulig støy. Fortøyer båten på innsiden av øya, og smyger oss over til andre siden med hver vår flat coated retriever på fot. På andre siden av øya finner vi oss en fjellhulle der vi kan ligge i skjul. Påkledningen er i militærgrønt og brunt.

Kjedelig? Nei, faktisk ikke. I tussmørket

er det mye som skjer. Både vi og hundene er tente som lys og hørsel og syn er i fullt beredskap. Hører vi noe? Ser vi noe? Fra hvilken retning? Det er på denne tiden, før sola står opp, at sjøfuglene er mest aktive.

Nedenfor fjellhylla der vi sitter har min makker satt opp lokkeender. Vi håper at de lar seg lure til å tro at her finnes det mat, og at de slår seg ned rett nedenfor oss. Aller helst vil vi ha ærfugl, det er godt til nyttårsaften. Fuglene kan komme både luftveien og på vannet. Ærfuglen i særdeleshet kan dykke over lengre distanser og plutselig bare er den der. Det er da det er viktig å ikke lage lyd eller bevegelse, for da dukker den under igjen, og du vet aldri hvor den dukker opp igjen.

Hundene vet hva dette går ut på og er mer våkne enn når vi tørrtrener med tøyposer, såkalte dummyer, i skogen. De visste hva vi skulle allerede da vi gikk ut døra hjemme. De sitter i skjul, men speider utover der de har utsyn mens matfar ligger over fjellkanten med hagla klar. Nå må det snart komme noe fugl...

PANG! | Plutselig dukker det opp en ærfugl fra det store intet – den ligger på vannet rett nedenfor fjellhylla der vi sitter. Matfar sikter og skyter. Traff han? Det går noen sekunder før vi skjønner at det gjorde han. Hundene blir ivrige. Denne gangen er det matfars hund, "Jolie", som skal få jobbe. Det er værhardt på Fie, men ikke så ille i dag. Likevel er sjøen urolig og litt vind gjør at lyden ikke bærer så langt. Jolie har ikke sett fuglen fordi hun har ligget i skjul, men hun vet utmerket godt hva som har skjedd. Det er nå all "tørrtreningen" kommer til nytte. Hunden skal dirigeres ut der fuglen ligger.

Matfar setter seg på huk og strekker frem hånden i retningen der fuglen dupper i vannet. "Ut!" roper han og hunden løper ned svaberget og legger på svøm i retning av den skutte fuglen. Matfar fortsetter å messe "ut!" for å fortelle Jolie at hun svømmer i riktig retning. Skulle hun svømme "ut av kurs" kan han stoppe henne med fløyta som henger rundt halsen, og korrigerer kursen ved hjelp av håndtegn og stemme. Det er dette som er den store

ærfugljakt

ÆRFUGLJAKT

Ærfugljakt er kun tillatt i Østfold, Vestfold, Telemark og Agderfylkene i perioden 1.10 til 30.11. På utvalgte holmer og skjær i Aust- Agder har stat og kommune som grunneier gitt generell tillatelse til sjøfugljakt. Dette er en prøveordning.

Råd og tips

- Morgen er ofte den beste tiden for å jakte sjøfugl
- Skjul deg godt
- Hørselvern anbefales, særlig når det jakes sammen med andre
- Lokkefugler øker til tider fangsten
- Vær forberedt på raskt værromslag
- Sørg for sikker bakgrunn
- Ikke skyt inn i flokk
- Skyt ikke på for langt hold
- Ta hensyn til hytter og hus og områder der mange ferdes
- Sørg for rask og human avlivning
- Fjern tomhylser og annet avfall
- Ta forsvarlig vare på jaktutbytte

Kilde: Brosjyre Sjøfugljakt i Aust Agder utgitt av Fylkesmannen i Aust-Agder Miljøvernnavdelingen

1

2

1. Viltet skal bæres forsiktig og med myk munn til jegeren. 2. En uvurderlig hjelp når fuglen havner langt til sjøs.

fordelen med en retriever. Ikke trenger vi å bale med båt for å hente fuglen, og skulle det vise seg at fuglen er skadeskutt får en brakt viltet raskt til land for avlivning.

Jolie heiser seg opp på svaberget og lunter bort til matfar og leverer fuglen. Normalt vil en hund som har vært i vann riste av seg vannet ved første anledning. Jolie gjør ikke dette før hun har levert fra seg fuglen. Å riste seg med fugl i munnen kan skade viltet og det vil vi jo ikke. Likeledes skal retrieveren ha et mykt grep om fuglen slik at den ikke blir skadet. Når Jolie er tilbake og har levert fuglen vel i hånd, får hun på seg et varmt og godt dekken. Vi er i slutten av oktober og verken vann eller luft er på det varmeste.

JAKTEN FORTSETTER | Det er mye fugl i lufta nå. De kommer gjerne fra samme retning, om en ser bort fra måker og kråker som en aldri vet hvor kommer fra. De skal til beitene sine. Det er mye skarv i lufta, men dem lar vi passere. De er for langt unna. Så kommer det noen andefugler flygende. Når de kommer nærmere, ser vi at det er stokkender. Jaktbare med andre ord. Ender flyr veldig raskt, og det er ikke alltid lett å treffe dem. Matfar tar sikte på den bakerste og skyter. Hundene og matmor sitrer av spenning. Men den gang ei. Bom - nedtur. Vi får bare smøre oss med tålmodighet.

Jolie blir stiv i blikket og vi ser et nytt andetrekk på vei. Kanskje denne gangen? Matmor går i dekning, mens matfar står klar med hagla. Når de er nære nok kommer et nytt pang, og fuglen faller ned i sjøen. Denne gangen har Jolie markert hvor fuglen falt. Også en av retrieverens spesialiteter - evnen til å huske hvor viltet falt. Husk at disse hundene opprinnelig ble avlet til store klappjakter på det britiske kontinent der flere fugler ble skutt samtidig og falt ned på forskjellige steder i terrenget. Alle skulle huskes og hentes.

DET GRYR AV DAG | Vi har akkurat opplevd en fantastisk soloppgang over skjærgården. Det har blitt flere ærfugl, men nå har dagslyset kommet og det begynner å bli stille. Bare noen måker og kråker lager liv inne på fastlandet. Vi begynner å bli

slitne og aldri så lite stive og støle. Det er på tide å dra hjem og legge seg under dyna noen timer før vi reiser ut igjen på ettermiddagen når fuglene skal "hjem" fra beitet. Både hunder og eiere er fornøyd. Det var vel verdt å stå opp klokka seks!

Før vi søker ly under dynene våre setter vi ut et par hummertainer. Det er oktober og hummerfiske. To fluer i en smekk. Teinene kan vi ta opp etter morgendagens jakt. Ingen aktivitet for de firbente, men spennende for de tobente.

SØRLENDING SOM BLE OMVENDT I TIGERSTADEN | Jeg er oppvokst i Risør med fri tilgang til båt og skjærgård, men har aldri vært med på jakt før jeg i mitt voksne liv flyttet til Oslo og ble aktiv i jaktmiljøet i raseklubben. I mitt barndomshjem hadde vi en golden retriever som vi ikke ante kunne brukes til den type ting. En retriever var jo en selskaphund og ingen jakthund trodde vi. Det nærmeste hunden kom sjøfugljakt var å svømme etter måkene på fjorden.

Jeg var i utgangspunktet negativ til jakt, og det var tilfældigheter som gjorde at jeg bare skulle prøve å bli med på jakt-trening i klubben. Det ene førte til det andre og plutselig hadde både mannen min og jeg tatt jegerprøven, og vi ble hoppende glad da vi fikk invitasjon om å bli med på sjøfugljakt for å lære.

RETRIEVEREN I SITT RETTE ELEMENT | For mange er det selve jakten som er spennende. For meg er det ikke det å skyte fugl som gir den ultimate jaktoplevelsen, det er å se hundene arbeide i det elementet de opprinnelig var avlet for. I tillegg er det selve naturoplevelsen. At skjærgården kunne være så vakker på senhøsten, visste ikke engang jeg som er oppvokst der. En helt annen opplevelse enn om sommeren når en må dele naturen med turister og cabincruisere.

Har du en retriever og er interessert i jakt, ta kontakt med raseklubben og meld deg på et kurs. Jeg tviler på at du og hunden vil angre. Er du ikke interessert i jakt, men kunne tenke deg å gi din hund en meningsfylt aktivitet? Dra på kurs og lær prinsip-

HVA KREVES AV RETRIEVEREN SOM JAKTHUND

- Retrieveren skal jobbe etter skuddet og skal ikke bry seg om levende vilt, kun det som er felt.
- Viltet skal apporteres med et mykt og fint grep
- Mentalt stabil for å takle stress under skyting av vilt.
- Stille og rolig for og ikke å skremme viltet og forstyrre skytterens konsentrasjon.
- Den skal lett kunne veksle mellom passivitet og aktivitet og samtidig være konsentrert uten å stresse
- Den må ha svært gode markerings-evner
- Den må ha stor vilje til å samarbeide med sin fører
- Stor apporteringsvilje
- Stor viltfinnerlyst
- Utholdende for å opprettholde et effektivt søksarbeide under en hel dags jakt.

Det er disse egenskapene som har gjort retrieveren til den populære familiehunden den er i dag.

Kilde: "Retrieveren som apportør" av Lena Bratsberg Karlsson og Memea Mohlin og artikkelen "Retriever= apporterende fuglehund – hva innebærer det" av Heidi Kvan.

Nyttige linker:
[www.retrieverklubben .no](http://www.retrieverklubben.no)
www.njff.no

pene. Du trenger verken ta i vilt eller hagle. Bonusen med jakttraining er en tilfreds og lydig hund. Kanskje du også ender opp på et skjær etter hvert - hvem vet... ■